

bi pa tega ne storili, da se nadomestijo z uradniki, slovenskega jezika zmožnimi;

2. da se e. kr. namestniji v Gradci za 14 konceptnih dovoljenih 7700 fl. tako razdeli, da se za 5 slovenskih juristov 2500 fl., t. j. 500 fl. za vsakega porabi;

3. naj blagovoli pri ministerstvu notranjih zadev nastaviti posebnega poročevalca ali slovenskega referenta za vse slovenske okraje in v Mariboru ali Celji ustanoviti oddelek Graške namestnije za slovensko-štajerske okraje.

Novi Hammer-Amboss in pravi prijatelji slovenskim kmetom.

(Izv. dopis iz Maribora.)

(Konec.)

Kdo je snoval posojilnice, ter jih še snuje, da se pomaga kmetu, če je v stiski, z denarjem proti malim obrestim na osebni up, to je, da se ne vknjiži dolg na posestvo? Ali nemčurji? Kaj smo videli pred par leti, ko so v okrajnem zastopu ptujskem Slovenci, ki imajo sedaj večino, sklenoli osnovati okrajno hranilnico, da bi se naši kmetje otresli ptujske mestne hranilnice i ptujskih oderuhov? Ali niso napeli vse žile, zbobnali vse svoje prijatelje v Gradci pri namestništvu i na Dunaji pri ministerstvu, da se ta hranilnica ni dovolila? I tako delajo povsod. Kar se je toraj storilo tukaj, napravili so edino le slovenski narodnjaki.

Kdo je ustanovil in ustanavlja bralna društva, da ljudstvo čita, ter se tako uči, kaj se po svetu godi, kako ravnajo drugod, da laglje izhajajo? Slovenski narodnjaki! Ti pišejo slovenske liste, i slovenske knjige, katere n. pr. izdaja družba sv. Mohorja, ter jih na jezero in jezero vsako leto med slovensko ljudstvo razpošilja. Slovenski narodnjaki vas učijo hmelj pridelovati, ki v sedanjih časih še največ dobička donša. Slovenski narodnjaki so osnovali sadjerejsko društvo, ki bo pospeševalo i širilo sadjerejo, katera bo, če Bog da našemu še toliko haska donasala! Kjer imajo Slovenci večino v okrajnih zastopih, skušajo povsod z varčnim gospodarstvom dolge, katere so prej nemčurji, ko so bili v večini, tako pridno delali, poplatiti, da bo potem možno okrajne doklade, kolikor najbolj, znižati. V ptujskem okrajnem zastopu n. pr. gospodarijo Slovenci še le tri leta, pa so že poplačali, kakor čitajte v Slov. Gospodarji št. 35. z dne 30. avg., 20 jezer for. dolga, katerega so nemčurji prej v korist mestu Ptujju napravili. Ormoški okrajni zastop, ki je sedaj naroden, pa vže ravno tako nad jezero for. dolga poplačal, katerega poprej Kada napravil, itd.

V deželnem zboru potegujejo se naši poslanci, da bi dežela nekaj tudi za spodnjo Šta-

lersko storila, ne pa samo za gornjo i srednjo Štajersko, med tem ko do sedaj moramo Slovenci samo plačevati, da črno gledimo.

Ravno tako v državnem zboru, kjer so naši poslanci pomagali, da se je že par postav sklenolo, katere so kmetu v korist, kar tako oni, ki „Slov. Gospodarja“ čitajo, znajo.

Tako se slovenski narodnjaki povsod trudijo, da bi se zboljšalo stanje naših kmetov. Ti pa so to tudi kmalo spoznali, ter vedo dobro, kdo se samo hlina, kakor lisjak. Poslušali so toraj slovenske narodnjake i jih podpirali v njihovem delovanji. I glejte, sedaj je celo zagrizen nasprotnik dr. Forreger moral priznati i pohvaliti slovenske narodnjake, da res veliko storijo v povzdigo svojega naroda!

Posnemati hočejo torej nemčurji slovenske narodnjake. Ali pa bode tudi šlo? Kdo so ti nemčurji? Rojeni v mestu, izgojeni v mestu. O kmetu in o njegovih nadlogah znajo pa ravno toliko, kot nič. O nemškutarji velja, kar je Modrinjak pel:

„Proti sirotam slep i gluhi,
On ne zna, kje izraste kruh,
Na brestu, al' na vrbi.“

Zatoraj pa nemškutarji ne morejo znati, kako bi se kmetu pomagalo, tudi ko bi mu res pomagati hteli, kar pa tako niti misliti ni; kajti oni hočejo le nad Slovenci vladati, ter po nas tolči, kakor po nakovalu.

Ko bodo došle opet volitve, lazili bodo nemčurji okolo vas, kmetje, i se vam sladkali; hvalili se bodo, kako veliki prijatelji da Vam so, i kaj da hočejo vse za vas storiti, pa le hočejo, kajti v resnici dobrega za vas še niso nič storili. Nasprotno pa bodo črnili opet slovenske narodnjake, rekoč, da ti za ljudstvo nič ne storijo. Kmetje, spomnite se tedaj, da je celo dr. Foregger sam moral reči, „slovenski narodnjaki se ozirajo z veliko skrbjo na materijelni ali gnotni blagor slovenskega ljudstva.“

I. D.

Gospodarske stvari.

Ne hodimo prezgodaj grozdja trgati ali brati!

Trgatev ali branje po vinskih goricah bi se naj takrat pričelo, ko je grozdje dozorelo. Spoznavamo to na tem, da so belih sort jagode na prisojnem delu žoltkaste ali rumenkaste, plavih ali modrih pa prek in prek z očrnelo barvo prevlečene in sploh malo užje vele. Zrelim jagodam se peške zelo lahko od meče ali mesa ločijo in peceljni so krhki, da grozd lahko odtrgaš.

Mnogo ljudij pa na to nič ne gleda ter brž ko je grozdje nekoliko mehko pa hajd na trgatev ali branje! Nasledek temu pa je, da imajo kisel mošt in slabo vino, za katero kup-

cev ne dobi. Tako delajo vinogradarji posebno v šmarijskem in rogačkem okraji pa tudi po drugod nekateri. Pogosto se zgodi, da, ker so uže nekateri potrgali grozdje, druge s tem prisilijo tudi iti brat, čeravno bi še radi dalje čakali. Tako pa vsi škodo trpijo.

V okom priti temu popolnem, to pri nas ni lahko mogoče, ker nimamo takšne postave, kakor na Nemškem, Francoskem, deloma tudi uže na Hrvatskem, kder gosposka ali vsaj občinski uradi čas določijo, kedar se sme s trgatvijo pričeti. Zato kaže pri nas, da se posestniki jedne občine, fare ali okraja poprej dogovorijo med seboj o času za trgatve, to pa tako, da se dogovora imajo vsi držati!

Letos je ugodno vreme, da lahko čakamo do tistega časa, ko sad božji dozori. Storimo toraj tako, ter ne hodimo prezgodaj na trgatve. Vina veliko sicer ne bomo imeli, a to utegne prav dobra kapljica biti, če s trgatvijo počakamo, kolikor je le mogoče.

Dirka na Cvenu.

Pri letošnji dirki s kobilami domačega plemena dne 8. septembra se je vdeležilo 17 dirkarjev in sicer: pri začetni dirki 4, pri dirki s plemenicami 9 in pri društveni dirki 4 dirkanji. Iz tega števila vdeležencev je razvidno, da je bilo manj konkurentov, kakor poprejšnja leta, zato pa so toti tem bolj vajeni in odličnejši. To je tudi vzrok, da je marsikterizgubil voljo spustiti se z njimi v dirko, ker je znal, da ni mogoče tako lahko zmagati. S tem pa naj konjereji ne mislijo, da ni treba jim nič več storiti; ravno to bodi v spodbudo. Tudi nikakor ne zadostuje, kar so nekateri mislili, ako kdo napravi s svojimi konji pred dirko nekatere vaje na Cvenskem travniku, nego mora porabiti vsake prilike in pokazati, kar s svojo sprego zamore.

Zmagovavci so bili sledeči: I. Pri začetni dirki 1krat okoli — 1 kilometer: 1. Al. Ferenc iz Stare-nove vesi, dovršil v 2 m. 27 s. 2. Fr. Vozlič iz Cvena, v 2 m. 38 s. in 3. Mat. Županec iz Berkovec, v 2 m. 55 s. — II. Pri dirki s plemenicami 3 krat okoli — 3 klm.: 1. Al. Ferenc, v 7 m. — s., — 1. Ant. Petovar iz Bunčan, v 7 m. 4 s., — 3. Jak. Nemec iz Šalinec, v 7 m. 32 s., — 4. Marko Belec iz Kristanec, v 7 m. 42 s., — 5. Iv. Rajh iz Pristave, v 7 m. 45 s. — in 6. Jak. Mislota iz Hrastja, 7 m. 46 s. — III. Pri društveni dirki 2krat okoli — 2 klm.; z dvema konjema in svojim vozom: 1. Al. Ferenc, v 5 m. 10 s. — 2. Jak. Nemec iz Šalinec, v 5 m. 50 s. — in 3. Mart. Golob iz Pristave, v 6 m. 32 sec. — Kot zastopnika konjerejskega društva v Gradci sta bila navzoča gg. major Schubert in Falke; pred ko so se darila razdelila, je govoril g. I. Kukovec o važnosti dirk za naše domače pleme. —

Letina je sploh le srednja, po nekod tudi slaba, posebno v Slovenskih goricah. Prosa so na Kranjskem dobili srednje, a zrno je lepo. Ajda kaže na Koroškem slabo, še huje v Notranjskem. Lan je skoraj povsod lep, posebno na Tirolskem. Hmelja je na Českem precej malo se pridelalo, zato utegne prehudo prerokovanje nemških listov biti, ki naznanjajo, da mora cena močno pasti in da imajo v Žavei 1000 met. centov hmelja, pa kupcev ni. Vladina poročila govorijo o precej slabem uspehu hmeljarjev českih, kar je uže nekaj, da cena preveč ne padne. Sadja imajo Korošci letos največ. Grozdje v Dalmaciji, Istriji in Goriškem je dozorelo in obetajo vinogradi veliko in dobrega vina, na Štajerskem pa je precej zaostalo in ga sploh ni mnogo, najlepše kažejo vinogradi na Bizeljskem.

Sejmi. 29. sept. Vransko, sv. Lorenc na Dravskem polji, Mahrenberg, Žavec (hmelj), Šoštanj, Vržej. 1. oktobra Konjice. 3. oktob. Žavec (hmelj).

Dopisi.

Iz Šaleške doline. (Čitalnica — šiba šulvereinarjem). Narodna čitalnica v Šoštanji oziroma v Družmirji obhajala je dne 9. t. m. obletnico svojega obstanka. Zbralo se je bilo mnogo zavedenega in tudi nekaj nezavedenega bolj radovednega ljudstva na vrtu narodnega župana in društvenega predsednika g. Mih. Tajnika, kateri se je z družimi odborniki vred veliko trudil za priprave, posebno za dostojen sprejem ljubega nam „Savinjskega Sokola“, koji je največ pripomogel, podati tej narodni veselici prazniški obraz. Najprej pozdravi g. predsednik Tajnik čestite goste in posebno vrle nam Savinjske Sokole, na čelu jim starosto g. Lipolda iz Mozirja. Potem je g. Lipold v kratkem jedarnatem govoru povdarjal važnost zbiranja Slovencev in veliko potrebo, naš materni jezik bolj častiti in spoštovati ter strogo od nasprotnikov tirjati, da ga tudi oni spoštujejo. Govor je bil z velikim navdušenjem vsprejet. Potem nastopi g. Ivan Vošnjak iz Šoštanja ter v krepkem govoru opisuje, da nismo Slovenci več nepoznani narod mej družimi narodi, ampak da se je jelo tudi z nami računati gori na najvišem mestu, da se mora vlada tudi z nami in našimi tirjatvami pečati in kako spoštuje naš jezik tudi cesarska rodbina, kar kažejo dogodki lanskega in letošnjega potovanja našega presvitlega cesarja. Ta svoj lepi govor končal je g. Vošnjak s trikratnimi živio-klici na cesarja Franca Jožefa, na kar je celo občinstvo navdušeno pritrdilo in godba je cesarsko pesem dvakrat zaporedoma zaigrala, katero je občinstvo celi čas stoječe in s klo-